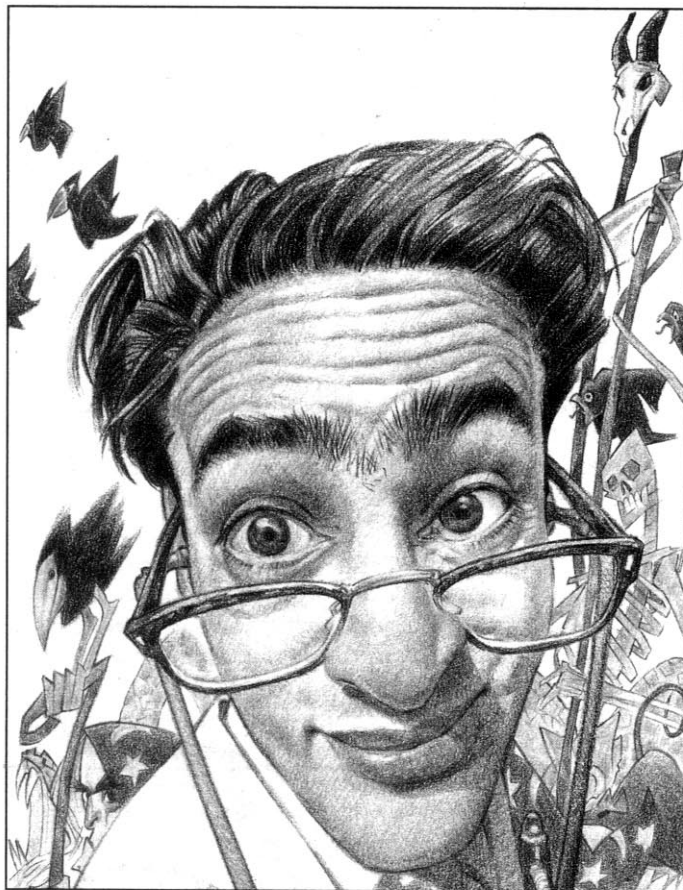

E L M I C A L E T G A L À C T I C

Propostes didàctiques

El somni de Fran

Elaborades per Josep Millo

E L S O M N I D E F R A N

D E S C R I P C I Ó

Autor: *Jesús Cortés*

Il·lustracions: *Francesc Santana*

Edicions Bromera / Alzira, 1995

Collecció: «EL MICALET GALÀCTIC», núm. 41

Format: 20,5 × 13 cm, 120 pàgs.

Enquadernació en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 12 anys.

RESUM ARGUMENTAL

Fran *el Ràpid* té un recurs infal·libre quan es troba cansat de tot i fins a la coroneta: es fica al llit per viure un dels seus somnis reparadors que el deixen nou i relaxat. Per això, quan un dilluns arriba a casa, després d'un dia esgotador, no pensa altra cosa que anar-se'n al llit a carregar piles durant set o vuit hores, fins que sa mare el desperte l'endemà.

Decidit a viatjar, doncs, comença el somni davant un castell grandios des d'on ixen els crits característics dels jugadors durant un partit de futbol. De sobte, apareix el seu amic Pep completament abatut perquè Dani, el cap d'una colla de bandarres, ha segrestat Isa precisament quan s'havia decidit a confessar-li el seu amor.

Guiats per l'instint infal·libre de Fran, tracen un pla per al rescat però, quan a penes l'havien començat, cauen en mans de Dani, ara convertit en jugador de futbol i senyor del castell, qui els exigeix la seua rendició en canvi de la llibertat d'Isa. Pep hauria acceptat la idea a l'instant

però Fran el convenç perquè actue més dignament, sense rendir-se a la voluntat d'aquell fanfarró. Finalment, els dos decideixen posar-se en marxa per buscar l'estimada de Pep.

A partir d'aquest moment se succeeixen dins el castell tota una sèrie d'episodis terribles i extraordinaris, començant per aquell en què, per seguir les indicacions d'una calavera, rellisquen per una ossera i cauen damunt una pila de fèmurs, cranis i despulles humanes. Encara no s'havien recuperat del primer ensurt, quan topen amb la bruixa oficial del castell, que els ofereix uns elixirs de poders insòlits que els asseguren l'èxit immediat en la seua aventura. Però, com es neguen en redó a prendre aquelles substàncies estranyes i perilloses —drogues, en realitat—, la bruixa els llança de cap a les peroles infestes que bullen en aquell infern pestilent.

Les sorpreses continuen en comprovar la identitat dels nobles personatges que els salven d'una mort més que segura: exactament Lancelot del Llac i Artús, rei de Camelot, a qui confessen les peripècies viscudes en l'intent de rescatar l'enamorada de Pep. Impressionats pel valor demostrat en tan alta empresa, els nobles de la Taula Redona els nomenen cavallers de l'Orde del Graal i els conviden a participar en el joc dels tonells que obrin i tanquen les portes del celler als passadissos secrets del castell.

L'aventura continua amb Fran perdut pel laberint fins que, de la mà d'un Obèlix de videojoc, aplega a la cripta tenebrosa on dormen els oblidats, aquells que no tenen ningú en el món exterior que pugui ajudar-los a eixir d'allí. Ací hauria acabat l'aventura, i possiblement els dies de Fran, si no arriba a ser perquè Pep, en el moment més intens i perillós de tot el somni, el salva de morir entrampat entre els murs d'un pou ple de molsa. Però la història continua. Després de trobar-se amb el vell escriptor que omplia mots encreuats, van a parar a les masmorres on el guardià els descobreix que, en el fons, Dani no és tan bandarra com sembla; més aviat és un xic que es troba tot sol i necessita algú que confie en ell. Però encara els fa una revelació més extraordinària: ¡Isa no es troba al castell!

El temps comença a comptar en contra. Fran s'adona

que sa mare pot despertar-lo en qualsevol moment i decideix arribar a un pacte abans no siga massa tard. No li queda més remei que admetre el seu fracàs davant de Dani i, tot confiant en la seua magnanimitat, li demana l'alliberament d'Isa. Tal mostra de confiança a més de la possibilitat de fer-se amics, decideix finalment Dani a reconèixer que tot ha estat una broma de les seues i que Isa mai no ha estat segrestada. En realitat, l'amada de Pep havia estat lliure tot el temps, cavalcant pels voltants del castell.

Efectivament, per a confirmar les seues paraules, Dani obri les portes i entra Isa muntada sobre un cavall magnífic. Pep a penes pot creure el que està passant davant els seus ulls. Els esdeveniments es precipiten. Pep i la seua estimada se'n van cavalcant i, com sempre passa a la fi dels somnis, tot s'esvaeix. En pocs segons desapareixen Dani, la seua colla, el pont llevadís i el castell amb tot el que hi contenia. És la fi de l'aventura i del somni de Fran, un més dels que acostuma a viure quan està cansat i fins més amunt de la coroneta.

Però aquesta vegada, el retorn al món de la realitat no serà tan plàcid com en ocasions anteriors i un trasbalsament l'inunda quan, en despertar, es troba davant uns ulls estranys que l'observen en un lloc que no és la seua cambra.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

Amb un estil àgil i humorístic, a més d'un ritme trepidant, l'autor ens presenta una aventura extraordinària—sovint viscuda com les seqüències d'un videojoc—, plena d'emocions i de situacions còmiques que amb seguretat encantarà els lectors de qualsevol edat.

Prenent un dels protagonistes com a referent, el llibre ens planteja al principi les múltiples ocupacions que sovint han d'atendre els alumnes després de la jornada escolar, a més dels deures i de l'estudi: la informàtica, la natació, les classes de música, etc., que si bé tenen aspectes positius,

no és menys cert que poden ser contraproductius si no es fan d'una manera voluntària i deixant-hi temps lliure.

No obstant aquesta preocupació inicial, l'eix entorn del qual gira el llibre és la relació d'amistat que mantenen els dos joves protagonistes sobre la base de la companyonia i la tolerància mútua. Igualment, al llarg de la història també es posa en relleu la necessitat de lluitar per aconseguir allò que es vol, de tenir iniciativa i de prendre decisions per tal de superar les dificultats que se'ns presenten tant a nivell individual com col·lectiu. *El somni de Fran* integra, també, en la seua trama certes característiques comunes a la majoria dels adolescents: els primers sentiments amorosos, els ideals, la formació de la colla i l'esperit d'aventura, entre d'altres. En aquest darrer sentit, resulten divertidíssimes les peripècies que els dos amics han de viure dins del castell amb personatges típics de les històries de terror, revestides amb un cert to humà i desmitificador.

Particularment interessant, des del punt de vista de l'educació en valors, resulta l'episodi de la bruixa que els ofereix les seues pólvores màgiques que els asseguren l'èxit en l'empresa de rescatar Isa, l'enamorada de Pep. La negativa dels dos joves a acceptar res artificial per veure el futur, tenir més força o rescatar donzelles segrestades simbolitza el triomf de la voluntat i el rebuig a prendre qualsevol estimulant.

Per tot el que hem dit anteriorment, podríem concloure dient que si bé, d'una banda, el llibre resulta molt interessant i divertit per l'aventura tan increïble que viuen els dos protagonistes, de l'altra, planteja qüestions de gran actualitat i transcendència entre les quals podríem assenyalar les següents:

—La importància del joc, el temps lliure i l'oci en la vida dels xiquets i les xiquetes per a desenvolupar-se socialment i psicològicament.

—Necessitat d'adoptar actituds tolerants en les relacions diàries amb els companys i les companyes.

—El rol de l'heroi al llarg dels temps, tals com el Tirant, els cavallers de la Taula Redona, James Bond o el mateix Indiana Jones com a representants de diferents codis de valors.

—Els somnis, ¿de què estan fets? ¿Què tenen de realitat i què de fantasia? ¿Per què somiem? ¿Recordem tot el que somiem? ¿Sabem el temps real que dura un somni?

—Els videojocs tenen partidaris i detractors segons l'ús que se'n faça. ¿Què opinen els alumnes usuaris a la nostra aula?

—El gènere narratiu utilitzat. ¿Què és una aventura per als nostres alumnes? Els llibres i les pel·lícules d'aventures.

Tots i cadascun dels apartats anteriors poden ser objecte de comentari i de debat, o d'un treball d'investigació concret o, si de cas susciten l'interés col·lectiu, potser poden generar projectes de treball ben engrescadors.

L'AUTOR

Jesús Cortés (Torrent, 1962) va nàixer amb un *tebeo* a les mans i, per allò de provocar-li el primer plor, el metge —segons conta ell— va preferir furta-li'l en lloc de galtejar-li el cul. Entre d'altres coses l'apassiona anar al cinema, viatjar i llegir. Des de fa uns anys anteposa l'escriptura a qualsevol altre tipus d'activitat. *¡Plom, més que plom!*, el seu primer llibre, publicat en la col·lecció «Espurna» d'aquesta mateixa editorial, va quedar finalista del Premi de narrativa juvenil Vila de l'Eliana, l'any 1992.

El somni de Fran és la seua segona novel·la i segueix la línia lleugera i humorística que caracteritzà l'estil de la primera obra.

L'ILLUSTRADOR

Francesc Santana, pintor i il·lustrador, és llicenciat en Belles Arts des de l'any 1981. Des d'aquesta data, ha realitzat viatges d'estudi per Europa i ha exposat internacionalment la seua obra. Com a il·lustrador, ha treballat per a diverses editorials i publicacions periòdiques. Els seus dibuixos reflecteixen unes característiques molt personals entre les quals destaquen

el detallisme realista i un tractament accentuat dels aspectes humorístics. A més d'*El somni de Fran*, també ha il·lustrat per a la nostra editorial *¡No sigues bajoca!*, *¡Estàs com una moto!*, *Moguda a la biblioteca*, *La butaca maleïda*, *¡Me'n vaig de casa!* i *Pipistrellus pipistrellus*.

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

En les anteriors propostes metodològiques d'aquesta col·lecció, s'ha vist la necessitat de fer de la lectura una activitat creativa i lúdica, evitant de reconvertir-la en una tasca generadora de treballs monòtons i avorrits. La lectura, hem d'insistir-hi, s'ha d'entendre com una tasca valuossíssima i fonamental en el procés de desenvolupament integral de l'alumne pels processos interns que comporta. Per això hem de plantejar-la com un objectiu en si mateix: pel plaer de llegir. Tard o d'hora els nostres alumnes descobriran com és de divertit i profitós l'acte de llegir i en gaudiran de la màgia, sobretot, si saben que després de cada passatge o en la darrera pàgina del llibre no els espera una tirallonga d'exercicis escrits per tal de controlar-los el vocabulari aparegut o el grau de comprensió lectora. En principi, doncs, hem de fomentar l'acte de llegir un llibre —de manera espontània o suggerida— amb l'únic objectiu de llegir-lo, renunciant a qualsevol temptació de rendibilitzar-lo en benefici d'una àrea o altra a base d'exercicis poc creatius, obligats i amb intenció avaluadora.

Per tant, és des de la perspectiva del foment de la lectura com cal entendre les possibles activitats que s'organitzen o que genera la mateixa dinàmica de la lectura: activitats motivadores, obertes, amb diferents graus de realització, que el mestre o la mestra aplicarà després d'un procés de negociació que tinga en compte els interessos i les característiques dels alumnes.

El bilingüisme real, propi de la majoria de les nostres comarques, comporta que la lectura de textos literaris s'haurà de fer de manera diferent segons quina siga la L1

i la L2 dels lectors, o com haja estat el procés d'adquisició-aprenentatge d'aquestes llengües. Hem de tenir en compte, també, el nivell de competència lingüística i comunicativa assolit en cadascuna d'elles. Aquesta diversitat comporta, per tant, que el tractament que es donarà a les activitats no estiga solament d'acord amb els objectius educatius o les capacitats dels alumnes a qui s'adrecen.

D'altra banda, no hem d'oblidar el fet que els alumnes d'aquestes edats —11 anys en avant— han estat aprenent una llengua estrangera, probablement l'anglès, des del tercer curs de primària. Aquesta circumstància l'hem d'aprofitar per a reconèixer certes construccions o dades de caràcter sòcio-cultural pròpies d'aquest idioma quan apareixen en textos escrits en llengües diferents. En aquest sentit, expressions com ara *Game Over* o *Final Four*, com també d'altres que s'han integrat plenament en la nostra llengua, resulten ben familiars al públic lector. El mateix podríem dir de la figura de l'heroi, repetidament al·ludida i representada en personatges originaris, quasi exclusivament, de països anglòfons —els cavallers de la Taula Redona, Robin Hood, James Bond, Indiana Jones—, poden constituir un excellent punt d'arranc per organitzar activitats motivadores, tant en L1 com en L3: *role-plays* senzills, exposició oral breu d'alguna aventura, doblatge en cinta de vídeo de les seqüències cinematogràfiques més conegudes que ha donat la llarga filmografia sobre aquests mites del gènere d'aventures, etc.

Un pas més innovador i un repte d'implicacions més complexes significarà anar avançant cap al tractament integrat de les llengües del currículum, si més no, per a ordenar de manera coherent el procés d'ensenyament-aprenentatge de les tres llengües com a instruments de comunicació i interacció dins i fora de les aules. Aquesta proposta, que sobrepassa, òbviament, els objectius del present quadern, vindrà a afavorir l'adquisició de les llengües maternes en la nostra realitat bilingüe i consolidarà definitivament l'aprenentatge d'almenys un idioma estranger, tan necessari en el context europeu.

PROPOSTES DE TREBALL *

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

---

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen aquestes propostes.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA: .....
AUTOR/A: .....
IL·LUSTRADOR/A: .....
EDICIONS BROMERA
COLLECCIÓ: ..... Núm.: .....

1. El tema és la idea central de l'obra, la intenció o el missatge que vol transmetre l'autor. Per a extraure el tema, hem de separar la idea fonamental d'aquelles que resulten menys importants. Segons tu, ¿quin és el tema d'*El somni de Fran*?

.....
.....
.....

2. Al llarg de la novel·la, també hi apareixen un seguit d'idees secundàries que acompanyen el tema principal. Selecciona aquelles que en la teua opinió s'hi poden trobar. Després, contrasta els resultats amb els teus companys i raona la selecció que has fet.

☐ L'esport.	☐ L'esperit de lluita davant les dificultats.
☐ Sentiments amorosos entre adolescents.	☐ La tristesa.
☐ La vida en un castell.	☐ Drogues i substàncies estimulants.
☐ Avantatges de viure a la ciutat.	☐ La conservació del medi ambient.
☐ Relació entre veïns.	☐ Els deures i les activitats extraescolars.

3. Conta el capítol, l'escena o el moment de l'aventura que més t'haja impressionat. Raona la teua resposta.

4. ¿Quina és la teua opinió sobre l'obra? Fes-ne una

crítica raonada que pugui orientar els teus amics i amigues i que també parli del llenguatge emprat, el gènere, l'interès, etc.

B) ESTUDI I ANÀLISI DE L'OBRA

1. L'ESTRUCTURA

D'*El somni de Fran* podem dir que es tracta d'una història que comença i acaba amb el somni del protagonista, integrada dins d'una altra història que comprén tota la novel·la. D'altra banda, possiblement ja saps que les narracions, curtes i llargues, solen constar de tres parts:

—La introducció, on s'exposa la situació inicial i es presenten els personatges principals.

—El nus, on es desenrotlla el fil argumental i s'esdevenen els fets més rellevants.

—El desenllaç, on es resolen les situacions anteriors i s'acaba la novel·la.

Tenint en compte les explicacions anteriors, tracta de donar resposta a les qüestions següents:

1.1. ¿Són coincidents la presentació, el nus i el desenllaç de la novel·la amb els de la narració del somni?

1.2. ¿Sabríeu dir on comença i on acaba cadascun d'aquests?

1.3. ¿Per què l'autor avança algun detall de la conclusió de la novel·la a la fi del capítol 1?

2. EL NARRADOR I ELS PERSONATGES

A diferència del narrador omniscient que sembla saber-ho tot de l'obra —fins i tot allò que pensen els personatges—, aquesta narració està contada pel protagonista. És, per tant, una narració subjectiva:

2.1. ¿Està escrita en primera persona o en tercera?

2.2. ¿En quina persona estan escrites les narracions omniscients?

2.3. En paraules de Fran, Pep és el seu millor amic.

¿En quins moments de la novel·la es comprova aquesta gran amistat?

2.4. ¿Quins dels personatges que es troben al castell et resulta més interessant? ¿Per què?

3. L'ESTIL

3.1. L'autor posa en boca de Fran algunes comparacions ben originals al llarg de l'aventura. ¿Sabries reconstruir unint amb fletxes les següents?

Pep lluïa un somriure més ample que...	una ploma.
Més pla que...	la gola del Perelló.
Rescatar Isa seria com...	tots els negres de l'NBA.
Té més morro que...	un full de llibreta.
L'espasa era lleugera com...	bufar i fer ampolles.

3.2. L'ús d'un llenguatge col·loquial i directe té en aquesta novel·la un efecte sorprenent: sembla com si «escoltàrem» parlar els protagonistes. Per aconseguir-ho, l'autor emprà recursos ben diferents, com ara expressions pròpies de la comunicació oral.

Et propose omplir la graella següent i tot seguit, en grups de 3 o 4 companys, contrasta els resultats. Després, també en equip, imagina situacions escolars on es podrien emprar.

	Conec el significat	L'he escoltat a...	Significat
estar més fresc que una rosa			
no estar per a gaites			
anar-se'n la missió a la porra			
no saber ni pruna			
dir-li'n de tots els colors			

3.3. L'autor mostra tenir un gran coneixement i una predilecció manifesta per les coses del camp, vista la tendència a integrar en el seu llenguatge paraules i expressions referides a fruites, verdures i hortalisses. ¿O potser tinga una altra finalitat? En qualsevol cas, ¿et resulta familiar el significat de les expressions següents? ¿Què signifiquen?

- rebre una carabassa carabassera en ciències naturals.
- els ulls li esdevenen navelines.
- la cirereta dels teus ulls.
- ni pruna poguérem dir.
- quin cacau estava armant-se allà dins.
- esclafant caps de romans bajoques.
- m'arrossegava com un sac de creïlles novelles.
- fulles de lletuga.

3.4. A la vista de les activitats anteriors i de la lectura del llibre, ¿quins dels adjectius següents definirien millor l'estil d'aquesta obra?

poètic	senzill	romàntic	còmic	irònic
elegant	didàctic	col·loquial	pausat	àgil

4. AMBIENTACIÓ DE LA NOVEL·LA

4.1. ¿L'acció narrativa d'*El somni de Fran* transcorre per espais ambientals reals o imaginaris? Raona, amb exemples, la teua resposta.

4.2. ¿En quina època es desenvolupa la història: en època actual, passada o futura? Raona la teua resposta i argumenta-la amb exemples del llibre.

4.3. Tin en compte les respostes anteriors i contesta la pregunta següent: ¿Com definiries l'obra que has llegit: històrica, realista, fantàstica, de ciència-ficció, de terror o d'aventures? Raona la teua resposta.

4.4. Les pel·lícules i les novel·les de terror són un gènere molt popular entre les persones de totes les edats i han donat una llarga llista de títols molt coneguts. ¿En recordes cap on apareguen bruixes, esquelets, fantasmes, etc.? Escriu-ne el títol.

Pel·lícules

Novelles

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

4.5. Compara les obres que anteriorment has esmentat i la novel·la d'*El somni de Fran*. Després anomena les semblances i les diferències que hi trobes en general.

4.6. ¿Creus que l'autor d'*El somni de Fran* introdueix elements de les novel·les i les pel·lícules de terror en la seua obra? És a dir, ¿creus que intenta crear sensació de temor en els lectors? Raona la teua resposta.

C) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. És clar que coneixes el que és un nom i un cognom. Ara bé, ¿sabries dir què són renoms, malnoms i sobrenoms? ¿Són una mateixa cosa o responen a conceptes diferents? Informa-te'n i decideix sobre els que et proposem.

Renom, malnom o sobrenom

- Fran *el Ràpid* .....
- Lancelot del Llac .....
- Maria *la Rogeta* .....
- Ricard *el Coix* .....
- Joana *la Bessona* .....
- .....
- .....
- .....

Els espais lliures són perquè penseu ens els aspectes positius d'alguns companys i companyes de la classe i t'inventes alguns renoms, malnoms o sobrenoms ben simpàtics.

2. Els mestres que puntualment apareixen a la història mostren comportaments peculiars quan alguna cosa no

va bé a classe. Escriu al costat de les persones següents allò que més les caracteritza en les situacions difícils, davant un problema.

—Don Facundo, el de matemàtiques: encreua els braços i fa colpets amb el peu.

—Súper-Mario, el de geografia: .....

—El teu mestre o mestra: .....

—El professor o professora d'anglès: .....

.....

—El teu pare: .....

—La teua mare: .....

—Tu màteix: .....

3. El llibre de Jesús Cortés comença amb Fran entrant a casa, completament rebotat, després d'un dia esgotador. ¿Coneixes algú que li passe el mateix? ¿Creus que els joves d'ara teniu un horari més ajustat que no els d'abans? Enceuteu un debat, però informeu-vos també del que feien altres membres de la vostra família quan tenien la vostra edat.

HORARI

TASQUES	FRAN (aprox.)	JO	PARE	MARE	AVI	ÀVIA	ALTRES MEMBRES
despertar-se	8 matí						
classes matí	9-1 vespr.						
dinar	13.30-14.30						
classes vesprada	3 a 5						
natació / esport	5.30-6.30						
informàtica	7-8						
piano / música	?						
estudiar / deures	?						
altres tasques							

4. Construeix en equip una maqueta mòbil que integre els personatges de l'aventura en el seu ambient. Però abans de començar, amb l'ajuda del mestre o de la mestra, haureu de prendre decisions al voltant de:

- el nombre de personatges que cal representar,
- les proporcions,
- els materials necessaris.

Les tècniques que utilitzareu són totalment lliures.

5. De segur que l'ambientació d'aquesta aventura et deu haver evocat les imatges d'una pel·lícula, d'un còmic o, millor encara, la visita a algun castell. ¿Què? ¿Que no n'has visitat mai cap? Doncs vinga, posa't mans a l'obra i prepara un viatge.

Amb l'ajuda del teu mestre o mestra i dels companys, informa't si a la teua comarca o a les dels voltants hi ha algun castell que es pugui visitar. Si de cas n'hi haguera més d'un, localitza'ls en un mapa i organitza una «ruta dels castells». ¿Podeu anar-hi en transport públic?

Abans de la visita, informa't un poc de la seua història, com també d'alguns dels elements que conformen la construcció d'un castell: merlets, pont llevadís, matacà, talaia, garita, torre de l'homenatge, etc.

Durant la visita, pots fer fotografies, replegar fullets informatius i turístics, etc., per fer després una exposició monogràfica sobre el castell visitat.

6. Pren com a model la narració del llibre que has llegit i, seguint les característiques d'aquest tipus de composició escrita, inventa't una història on relates un somni que t'agradaria viure.